

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 (Журав О. В.)

« 31 » 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Еколого-економічна діяльність аграрних підприємств

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

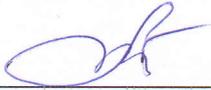
Спеціальність: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Освітня програма: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Факультет: економіки і підприємництва

Робоча програма навчальної дисципліни «Еколого-економічна діяльність аграрних підприємств» для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність освітньої програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Умань: Уманський НУС, 2021.
14 с.

Розробники: Бурляй О.Л., професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Бурляй О.Л.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол від «31» 08 2021 року № 1

Завідувач кафедри
підприємництва, торгівлі
та біржової діяльності

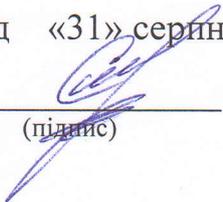
(підпис)

С.Ю. Соколюк

(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від «31» серпня 2021 року № 1

Голова (Л.В. Смолій)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, освітня програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <u>07 Управління та адміністрування</u>	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: <u>076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>		
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: <u>перший (бакалаврський)</u> Освітня програма: <u>Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>	Лекції	
		16 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		46 год.	78 год.
Індивідуальні завдання: _____			
Вид контролю:			
залік	залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Еколого-економічна діяльність аграрних підприємств» належить до обов'язкових дисциплін циклу соціально-гуманітарної підготовки, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою підготовки фахівців першого бакалаврського рівня вищої освіти.

Мета вивчення дисципліни: формування системи знань про особливості сталого розвитку, підходи, можливості й перспективи еколого-економічної діяльності аграрних підприємств на принципах сталого розвитку.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів з передумовами та необхідністю переходу суспільства на засади сталого розвитку;
- розглянути взаємозв'язок між економічним зростанням і сталим розвитком;
- описати основні екологічні проблеми та висвітлити актуальність та пріоритети екологічно збалансованого розвитку;
- розглянути концепцію сталого розвитку України;
- вивчити сутність аграрного підприємства як еколого-соціально-економічної системи;
- набути знання та вміння використовувати принципи сталого розвитку для сталого розвитку аграрної аграрних підприємств.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми: дисципліна “ Еколого-економічна діяльність аграрних підприємств ” вивчається у першому семестрі першого курсу першого бакалаврського рівня вищої освіти і є необхідною для сприйняття подальших навчальних дисциплін професійної та практичної підготовки “Економіка аграрного підприємства”, “Основи підприємництва”, «Стратегія підприємства» та інших прикладних дисциплін.

Компетентності:

ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Програмні результати навчання:

ПРН 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

3. Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль 1.

ЗАСАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Тема 1. Економічний розвиток суспільства та глобальні проблеми людства

Економічна сутність та типи економічного розвитку суспільства.

Економічний розвиток та економічне зростання. Фактори економічного зростання і сталий розвиток.

Глобальні проблеми: сутність, причини виникнення, класифікація, економічні аспекти, можливості та способи розв'язання.

Положення "Порядку денного на 21 століття". Глобалізаційні процеси та їх вплив на соціально-економічний розвиток України.

Необхідність переходу до Стратегії сталого розвитку суспільства.

Тема 2. Концепція та Цілі Сталого розвитку суспільства

Історія формування концепції сталого розвитку суспільства. Роль ООН у визначенні засад сталого розвитку.

Концептуальна сутність сталого розвитку. Основні поняття і визначення сталого розвитку.

Ключові моменти концепції сталого розвитку.

Інституційне забезпечення концепції сталого розвитку.

Цілі сталого розвитку людства.

Індикатори та індекси сталого розвитку.

Тема 3. Стратегія Сталого розвитку України

Стратегічне бачення сталого розвитку України.

Керівні принципи Стратегії сталого розвитку України.

Національні цілі сталого розвитку України.

Впровадження Стратегії сталого розвитку України.

Ключові цільові показники впровадження Стратегії сталого розвитку України.

Особливості формування стратегій сталого розвитку на регіональному та місцевому рівнях.

Тема 4. Тема 4. Еколого-економічні аспекти розвитку суспільства

Сталий розвиток природно-ресурсного потенціалу.

Раціональне використання природних ресурсів.

Основні поняття економічного механізму і еколого-економічних інструментів. Форми еколого-економічних інструментів.

Інституційні детермінанти забезпечення екологічного вектору сталого розвитку територій.

Сталий розвиток та міжнародна екологічна політика.

Формування найважливіших еколого-економічних проблем природокористування. Практичні напрями щодо природокористування у міському господарстві. Природокористування, довкілля, ресурси, ресурсозбереження, забруднення, продуктивні сили, природні послуги, екологічні квоти.

Змістовий модуль 2.

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Тема 5. Особливості діяльності аграрних підприємств

Підприємство як суб'єкт ринкової економіки і його місце в соціально-економічній системі. Поняття теорії підприємства.

Форми і види підприємств. Класифікація підприємств за розміром.

Функції підприємств.

Сутність та види діяльності підприємств.

Підприємство та підприємницька діяльність.

Особливості діяльності аграрних підприємств.

Тенденції діяльності аграрних підприємств в Україні.

Тема 6. Економічна діяльність аграрних підприємств

Поняття внутрішнього та зовнішнього середовища аграрних підприємств.

Забезпеченість факторами виробництва як основа здійснення виробничо-економічної діяльності аграрних підприємств.

Механізм формування витрат та прибутків від діяльності аграрних підприємств.

Тема 7. Екологічна діяльність аграрних підприємств

Вплив діяльності аграрних підприємств на навколишнє природне середовище.

Основні засади раціонального природокористування в діяльності аграрних підприємств.

Підвищення ресурсоефективності за рахунок вторинного ресурсокористування. Циркулярне сільське господарство.

Використання екологічних технологій в аграрному виробництві.

Напрями еколого-ощадливого ведення діяльності аграрних підприємств.

Тема 8. Соціальні наслідки еколого-економічної діяльності аграрних підприємств

Стратегічні орієнтири соціальної складової сталого розвитку.

Інституційні детермінанти забезпечення соціального вектору сталого розвитку.

Здоров'я населення та якість життя. Поняття й сутність індексу людського розвитку.

Соціальні наслідки еколого-економічної діяльності аграрних підприємств.

4. Структура навчальної дисципліни

Модуль		Кількість годин									
№	Назва	Денна форма					Заочна форма				
		Разом	в тому числі				Разом	в тому числі			
			л	п	і	с		л	п	і	с
Змістовий модуль 1. ЗАСАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА											
1.	Тема 1. Економічний розвиток суспільства та глобальні проблеми людства	10	2	2		6	12	1	0,5		10,5
2.	Тема 2. Концепція та Цілі Сталого розвитку суспільства.	10	2	4		4	12	1	0,5		10,5
3.	Тема 3. Стратегія Сталого розвитку України	12	2	4		6	12	1	0,5		10,5
4.	Тема 4. Еколого-економічні аспекти розвитку суспільства	12	2	4		6	12	1	0,5		10,5
Разом за змістовим модулем 1		44	8	14		22	48	4	2		42
Змістовий модуль 2. ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ											
5.	Тема 5. Особливості діяльності аграрних підприємств <i>(гостьовий лектор: Начальник відділу агропромислового розвитку, екології та взаємодії з органами місцевого самоврядування Уманської районної державної адміністрації Черкаської області Мовчанюк В.О.)</i>	12	2	4		6	12	1	0,5		10,5
6.	Тема 6. Економічна діяльність аграрних підприємств	12	2	4		6	12	1	0,5		10,5
7.	Тема 7. Екологічна діяльність аграрних підприємств	12	2	4		6	10	1	0,5		8,5
8.	Тема 8. Соціальні наслідки еколого-економічної діяльності аграрних підприємств	10	2	2		6	8	1	0,5		6,5
Разом за змістовим модулем 2		46	8	14		24	42	4	2		36
Усього годин		90	16	28		46	90	8	4		78
Форма підсумкового контролю - залік											

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва змістовного модуля та заняття	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1. ЗАСАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА			
1	Тема 1. Економічний розвиток суспільства та глобальні проблеми людства	2	0,5
2	Тема 2. Концепція та Цілі Сталого розвитку суспільства.	4	0,5
3	Тема 3. Стратегія Сталого розвитку України	4	0,5
4	Тема 4. Еколого-економічні аспекти розвитку суспільства	4	0,5
Разом за змістовим модулем 1		14	2
Змістовий модуль 2. ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ			
5	Тема 5. Особливості діяльності аграрних підприємств	4	0,5
6	Тема 6. Економічна діяльність аграрних підприємств	4	0,5
7	Тема 7. Екологічна діяльність аграрних підприємств	4	0,5
8	Тема 8. Соціальні наслідки еколого-економічної діяльності аграрних підприємств	2	0,5
Разом за змістовим модулем 2		14	2
	Всього	28	4

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва змістовного модуля та заняття	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1. ЗАСАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА			
1	Тема 1. Економічний розвиток суспільства та глобальні проблеми людства	6	10,5
2	Тема 2. Концепція та Цілі Сталого розвитку суспільства.	4	10,5
3	Тема 3. Стратегія Сталого розвитку України	6	10,5
4	Тема 4. Еколого-економічні аспекти розвитку суспільства	6	10,5
Разом за змістовим модулем 1		22	22
Змістовий модуль 2. ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ			
5	Тема 5. Особливості діяльності аграрних підприємств	6	10,5
6	Тема 6. Економічна діяльність аграрних підприємств	6	10,5
7	Тема 7. Екологічна діяльність аграрних підприємств	6	8,5
8	Тема 8. Соціальні наслідки еколого-економічної діяльності аграрних підприємств	6	6,5
Разом за змістовим модулем 2		24	24
Всього		46	78

Самостійна робота для здобувачів заочної форми навчання передбачає написання контрольної роботи. Метою виконання контрольної роботи є закріплення і поглиблення теоретичних знань і практичних навичок, засвоєння загальних закономірностей, принципів і методів соціальної відповідальності.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Еколого-економічна діяльність аграрних підприємств» студенти заочної форми навчання виконують одне індивідуальне завдання, результати якого представляють у вигляді письмової роботи. Контрольну роботу студенти виконують самостійно протягом вивчення дисципліни з проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Вказівки щодо вибору варіанту контрольної роботи та індивідуальні завдання, що відповідають обраному варіанту, наведено у «Методичних рекомендаціях для самостійної роботи та виконання контрольних робіт з дисципліни «Еколого-економічна діяльність аграрних підприємств» для студентів заочної форми навчання спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», які входять до методичного забезпечення дисципліни. Контрольна робота зараховується, якщо в ній повністю висвітлені теоретичні і практичні питання.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Теоретичні та практичні положення дисципліни вивчаються студентами в процесі роботи над лекційним курсом, участі у практичних заняттях, при виконанні індивідуальних завдань (студентами заочної форми навчання), самостійній роботі, яка полягає у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів, виконанні навчальних завдань.

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: лекції-бесіди, робота в мікрогрупах, семінари-дискусії, кейс-метод, аудіовізуальний метод, метод «дерева рішень», презентації. Лекції-бесіди – при читанні лекції студентам даються питання для самостійного розміркування, що дає змогу зосередити увагу на найбільш важливих проблемах теми, яка вивчається, визначити зміст і темп викладу навчального матеріалу з урахуванням рівня підготовленості та освіти аудиторії. Окрім питань студентів, вона допускає викладення ними своєї точки зору з того чи іншого питання. Робота в мікрогрупах використовується з метою є розв'язання дилем, що потребують колективного обговорення. Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій) передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу. Застосування аудіовізуального методу передбачає використання можливостей Інтернет, теле-, відео-, фото-, аудіо- та інших матеріалів у навчальному процесі. Метод «дерева рішень» використовується з метою зважити переваги і недоліки різних варіантів дій, рішень тощо, аналізуючи та оцінюючи альтернативні варіанти розв'язання проблеми та прогножуючи наслідки кожного з них.

Дистанційні технології навчання є однією з форм індивідуалізації освітнього процесу, що ґрунтується на принципах відкритого навчання з широким використанням комп'ютерних навчальних програм різного призначення та створює інформаційне освітнє середовище для передачі веб-ресурсів навчальних дисциплін і взаємодії між учасниками. Дистанційне навчання в Уманському НУС здійснюється відповідно до положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Для забезпечення освітнього процесу з тиввикористанням технологій дистанційного навчання в УНУС і використовується система управління навчанням Moodle. Матеріали курсу «Еколого-економічна діяльність аграрних підприємств» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1343>.

В разі запровадження карантинних обмежень проводяться відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань та вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання завдань, що передбачені для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на практичні заняття; результати експрес-контролю тощо.

При контролі виконання самостійної роботи, яка передбачена робочою програмою дисципліни, оцінюванню в балах підлягають: самостійне опрацювання окремих питань; написання рефератів, есе; підготовка конспектів навчальних чи наукових тестів; підготовка реферативних матеріалів тощо.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтинговий показник	Оцінка у національній шкалі		Оцінка ECTS
90-100	Зараховано	відмінно	A (відмінно)
82-89		добре	B (добре)
75-81			C (добре)
67-74		задовільно	D (задовільно)
60-66			E (задовільно)
35-59	Незараховано	незадовільно	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34			F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Еколого-економічна діяльність аграрних підприємств» включає:

1. Бурляй О.Л. Методичні вказівки для проведення практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Еколого-економічна діяльність аграрних підприємств» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальність 076 - Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, галузь знань 07 – Управління та адміністрування. Умань: Редакційно-видавничий Уманський НУС. 2021. 21 с.

2. Бурляй О.Л. Методичні вказівки для виконання контрольної роботи з дисципліни «Еколого-економічна діяльність аграрних підприємств» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальність 076 - Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, галузь знань 07 – Управління та адміністрування. Умань: Редакційно-видавничий Уманський НУС. 2021. 21 с.

3. Бурляй О.Л. Еколого-економічна діяльність аграрних підприємств. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Еколого-економічна діяльність аграрних підприємств» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузь знань 07 – Управління та адміністрування <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1343>.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Аналітичний звіт: Україна на шляху до стабільності та зростання. Режим доступу: http://newsep.com.ua/media/projects/1/ file/New_Ukraine_book.pdf.

2. Боголюбов В.М. та ін С 77 Стратегія сталого розвитку: Підручник / [В.М.Боголюбов, М.О. Клименко, Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд]. За редакцією професора В.М.Боголюбова і. К.: ВЦ НУБІПУ, 2018. 446 с

3. Боголюбов В.М., Прилипка В.А. Стратегія сталого розвитку: Навчальний посібник / . Херсон: Олді-плюс, 2010. 322 с.

4. Вернадский В. И. Биосфера и ноосфера / В. И. Вернадский ; сост. Н. А. Костяшкин,

Е. М. Гончарова. М.: Айрис+пресс, 2003. 575 с.

5. Глобальні цілі сталого розвитку 2030. Режим доступу: [http://www.un.org.ua/images/documents/3615/цiлi_web\(2\).pdf](http://www.un.org.ua/images/documents/3615/цiлi_web(2).pdf).
6. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку / Дейлі Г.; [пер.з англ.]. К.: Інтелсфера, 2002. 312 с.
7. Караваєва Н. В., Карпан Р. В., Коцко Т. А. Сталий розвиток: еколого-економічна оптимізація територіально-виробничих систем: Навч. посібник. Суми: Університетська книга, 2008. 384 с.
8. Клименко М.О. Стратегія сталого розвитку: навч. посіб./М.О. Клименко, Л.В. Клименко. Рівне: НУВГ, 2010.267 с.
9. Коломієць, Л. В. (2019). Стратегія сталого розвитку..
10. Коржнев М.М. Природно-ресурсні основи сталого розвитку. Київ: Вид. КНУ. 2001. 270 с.
11. Коротіч, Г. В. (2017). Філософія сталого розвитку просторових систем: навчальний посібник.
12. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. К.: Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України", 2012. 72 с.- URL: http://ecos.kiev.ua/share/upload/Dopovid_nacionalna_paradygma_stalogo_rozvytku.pdf.
13. Основи стійкого розвитку: навчальний посібник / За заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. 654 с.
14. Порядок денний на ХХІ століття : Програма дій ухвалена конференцією ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро (Саміт «Планета Земля», 1992 р.): Пер. з англ. 2-ге вид. К.: Інтелсфера, 2000. 360 с.
15. Садовенко А.П., Серєда В.І., Масловська Л.Ц. Сталий розвиток суспільства: Навчальний посібник. / За ред. А.П. Садовенко, В.І. Серєда, Л.Ц. Масловська. К: 2009. 239 с.
16. Садовенко, А., Масловська, Л., Серєда, В., & Тимочко, Т. (2011). Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник/А. Садовенко, Л. Масловська, В. Серєда, Т. Тимочко.–2 вид.
17. Сприяння сталому розвитку в Україні / Міжнародний проект за ініціативи Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй та Агенції США з міжнародного розвитку. Режим доступу: <http://www.undpsust.kiev.ua/>.
18. Степаненко, А. В., & Дронова, О. Л. (2016). Кононенко ОЮ Актуальні проблеми сталого розвитку: навчально-методичний посібник/ОЮ Кононенко.К.: ДП «Прінт сервіс», 2016. 109 с. ISBN 978-617-7069-33-0.
19. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
20. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A>.
21. Форум по устойчивому развитию Украины. Режим доступу: <http://www.sustainable-cities.net.ua>.

Додаткова література:

1. Архітектоніка управління збалансованим розвитком національної економіки/ кол. моног. за ред. . Т.Л.Желюк. Тернопіль: Крок, 2017. 337с.
2. Бурляй А. П., Бурляй О.Л., Рябченко О. О. Роль сільських домогосподарств у сталому розвитку України. Науковий збірник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». Випуск 18. Ужгород. 2018. С.58-63.
3. Burliai, A., Burliai, O., RevutskaA., Smolii, L., & Klymenko, L. (2021). Organizational and economic risks of ecologization of agriculture. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 7(1), 96-114. <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.01.06>
4. Бурляй А.П., Бурляй О.Л., Ковальов Л.Є. МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГО

ГОСПОДАРСТВА. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. Умань, 2020. Вип.96. Ч.2. С. 54-69. DOI 10.31395/2415-8240-2020-96-2-54-69

5. Alina Burliai, Oleksandr Burliai, Yulia Nesterchuk, Alla Revutska. FEATURES OF ORGANIC AGRICULTURAL PRODUCTS FUNCTIONING IN EU AND UKRAINE. *Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development*. vol. 8, 2019, no. 2. pp. 63–68. DOI: 10.2478/vjbsd-2019-0012.

6. Бурляй А.П., Бурляй О.Л. Зарубіжний досвід екологізації сільського господарства [Електронний ресурс]. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. №2(19). С.476-486.

7. Бурляй А. П., Бурляй О. Л. Гносеологія поняття «екологізація сільського господарства» в контексті сталого розвитку суспільства. [Modern Economics № 13 \(2019\)](#). С.41-48

8. Бурляй А.П., Бурляй О.Л. Інституційні засади розвитку екологічного сільського господарства. [Електронний ресурс]. *Приазовський економічний вісник*. 2018. №6(11). С.31-36. ISSN (Online): 2522-4263.

9. Згуровський М. З. Сталый розвиток регіонів України [Текст] / науковий керівник М. З. Згуровський. К.: НТУУ«КПІ», 2009. 197 с.

10. Зубець М.В. Екологія: критична. *Голос України*. 2008. № 109 (4359). С. 6.

11. Лемещенко Н.М., Бурляй О.Л., Бурляй А.П. Диверсифікація виробництва як напрям сталого розвитку сільськогосподарських підприємств Черкаської області. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. Умань, 2018. Вип.93. – Ч.2: Економічні науки. – С.114–131.

12. Мелаш, В. Д., Молодиченко, В. В., Гнатів, О. В., Вахняк, Н. В., Саєнко, Ю. О., & Варениченко, А. Б. (2017). Підготовка майбутніх педагогів до реалізації екологічної освіти для сталого розвитку: навчально-методичний посібник. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ педагогів ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, 250.

Інтернет-джерела

1. Офіційний сайт Держкомстату України // www.ukrstat.gov.ua/

2. Офіційний сайт Світового банку // <http://web.worldbank.org>.

3. Офіційний сайт Міжнародної організації праці // <http://www.ilo.org/global/langen/index.htm>.

4. Офіційний сайт Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку // <http://wdc.org.ua/uk/geoinformatics>